

A POPULIZMUS

Ez a legújabb francia irodalomirány, s mindjárt jelezniünk kell, hogy neve bármilyen gyanúsán is hangzik, ezúttal nem valami új irodalomműhelyi affektációról, hanem éppen az ellenkezőjéről van szó, olyasvalamiről, ami bennünket, erdélyi magyar írókat nagyon közlelről érdekelhet.

A populizmus, ellentétben a legtöbb új irodalmi és művészeti irány elnevezésével, valóban afelel tör, amit már kissé mesterségesen megszerkesztett neve is elárul: a nép felé. (Populus = nép.) Hívei megunták már a polgári irodalom nyútt témáit, és friss benyomásokért a néphez akarnak fordulni. Amint a populista irány kitűnő esztétikusa, Léon Lemonnier a *Mercure de France* nov. 15-i számának vezető cikkében írja: „Elneveztük magunkat populistáknak, mert hisszük, hogy a nép nagyon gazdag és majdnem új regényanyagot nyújt. Nagy hibája volt a naturalistáknak, hogy állati nyájnak festették a népet, amely csak étvágyára és ösztöneire hallgat.”

De a populizmus nemcsak azt jelenti, hogy ezentűl ennek az iránynak hívei a nép életéből merítik tárgyukat. A populizmus általános szellemirányt is kezdeményez, amely röviden szólva: ellensége minden sznobizmusnak, mesterkéltégnek. „Mint a nép fiai, mi is irtózunk minden rossztól.” Egyszerű, egyenes, nyúlt, majdnem nyers stílusbeli kifejezést akarnak. A populizmus tehát reformot hoz a művészeti szemléletbe, stílusba éppen úgy, mint általában az írói etikába is.

Érdekes jelenség ez a franciáknál, akiknek irodalma sohasem volt olyan bensőséges kapcsolatban a néppel, mint a magyaroké. Érdekes továbbá ez a tendencia a mi szempontunkból is, mert megint csak a regionalizmus érvényesülésére mutat. Természetesen erősen eu-

rópai ízzel — a franciáknál lehet-e ez másként? —, s már ezért is üdvös lesz, ha figyelemmel kísérjük az új iskola alkotásait.

Lemonnier cikkének tanulságos még az a része, amely a mai regény válságát tárgyalja. A fő bajnak azt tartja, hogy ma mindenki, a költő, a moralista, az eszszéista és naplóíró, mind regényt írnak, mert ma ez az uralkodó műfaj. Ezért sok a rossz regény. Nem regényválság van tehát, hanem regényíró-válság. A populisták majd megváltják a regényt. „A regénynek — írja Lemonnier — az életről konkrét képet kell adni, s nem azokat a problémákat megoldani, amelyek az életben felmerülnek. A regény az életet ábrázolja szavakkal, mint a festő színekkel.” Mi az élet? Erre a metafizikai kérdésre nem a regényírónak kell felelnie. „A látszatok elegendők az ember boldogságához vagy bánatához. A világot többé nem kell felfedezni, de a mindennapi élet mégis tartogat számunkra meglepetéseket. Az Opera tér minden este gépektől szabályozott ugyanabban a fényben gyúl ki, de az alkonyati ég sohasem egyforma... A sétálók tömegében nincs két arc, nincs két lélek, amely egyforma volna.” A regényíró adja vissza hűségese az élet arcát.